

VEILIGHEIDSVOORSCHRIFTEN VOOR EXTERNE BEDRIJVEN DIE PRESTEREN LASTENS DE HAVEN VAN BRUSSEL

Onderhavig document maakt noodzakelijk deel uit van elk bijzonder bestek en elke bestelbon die van de Haven van Brussel uitgaat. Het doel ervan is enerzijds aannemers en leveranciers in te lichten over de algemene risico's waaraan ze, in het kader van hun opdrachten binnen het havendomein, blootgesteld kunnen worden en anderzijds hen procedures, arbeidsvoorwaarden en –kwalificaties en, meer algemeen, alle voorzorgsmaatregelen, voor te schrijven ter voorkoming van schade en ongevallen.

Deel 1: Lijst der risico's.

Het havendomein bestaat uit de waterweg, de industriële terreinen, alsook gebouwen en inrichtingen met bijzondere industriële bestemmingen. Deze industriële sites zijn zeer verscheiden en sommige beantwoorden aan de Sevesocriteria. De ondernemingen van het havendomein zijn bedrijvig in allerlei domeinen zoals opslag van brandstoffen en materialen, schrootverwerking, betonproductie, kantoren, transport in alle vormen, zware goederenbehandeling, en bij gelegenheid ook een feestelijke gebeuren.

De waterweg is bovendien ook een handelsweg waar ook schepen met gevaarlijke producten geladen zijn: styreen, vloeibare en gasvormige brandstoffen, chemicaliën als zuur, enzovoort.

En, tot slot, worden er ook een aantal plaatsen in de haven als strategisch belangrijk beschouwd waardoor ze gebeurlijk als doelwit voor aanslagen zouden kunnen dienen.

De in het havendomein aanwezige algemene risico's zijn:

- risico tot vallen (hoogtewerkers),
- risico tot vallen (uitglijden of struikelen over ongelijke bodem),
- risico tot verdrinken (in het water vallen),
- risico tot verkeersongeval (aanrijding met manoeuvreerrijtuigen, met trein, vrachtwagens en elk ander rijtuig),
- risico tot brand of ontploffing (brandbare of ontplofbare producten),
- risico met elektriciteit (ondergrondse en bovengrondse kabels, hoogspanningscabines),
- risico tot instorting of inzakking (zware tuigen langs de oevers, werk nabij hoog opgestapelde goederen),
- risico bij opstapeling (kraan, clark, eender welk heftoestel),
- risico tot botsing met mobiele tuigen (in atelier, met machines, transportbanden, laadbruggen),
- risico tot vergiftiging (nabijheid toxische producten),
- risico op sanitair vlak (nabijheid van afvalstockering),
- risico op aanslagen (werken in zones van verhoogde beveiliging).

Vanzelfsprekend moet elk extern bedrijf dat in het havendomein komt werken zich van te voren bij de Havenoverheden vergewissen omtrent de risico's die eigen zijn aan het oord waar de prestaties geleverd dienen te worden. Tevens moeten zij de signalisatie van het oord lezen.

Deel 2: Richtlijnen ter voorkoming van schade en ongevallen.

2.1. Algemeenheden.

De clausules van onderhavige paragraaf gelden voor elk type prestatie. Voor elke prestatie in het havendomein worden aannemers en leveranciers verondersteld zich ingelicht te hebben over de risico's die zich in hun activiteit voordoen, door nalezing van onderhavig document, door contact te nemen met de verantwoordelijke in de Haven van Brussel die hun opdracht superviseert.

Bij specifieke veiligheidsproblemen moeten externe opdrachtnemers de preventieadviseur van de Haven van Brussel contacteren, of een ingenieur of een persoon van de Interne Dienst voor Preventie op de Werkplaatsen.

Personeelsleden van ondernemingen die op het havendomein presteren, moeten de veiligheidsregels die de Haven van Brussel middels de geldende teksten en reglementen oplegt naleven alsook de richtlijnen die uitgaan van degenen die verantwoordelijk zijn voor de supervisie van deze opdrachten.

De ondernemingen moeten ook alle op het havendomein aanwezige signalisatie ongeacht de aard stipt naleven.

Personeelsleden van ondernemingen die op het havendomein presteren, moeten de persoonlijke beschermingsmiddelen dragen dat in onderhavig document, de veiligheidsplannen van hun bouwwerf en door de van kracht zijnde reglementen opgesomd wordt.

In elk geval moeten personeelsleden van ondernemingen die op het havendomein presteren, volgende beschermingsmiddelen dragen, ongeacht de andere specifieke middelen opgelegd voor hun opdracht:

- veiligheidsschoeisel S3: voor elke bouwwerf, binnen en buiten, elk lastopheffing, elke opstapeling;
- elektrisch geïsoleerd schoeisel: voor elke werkzaamheid aan elektrische installaties;
- veiligheidshelm:
  - o elk werk op bouwwerf, binnen en buiten
  - o elk werk waar men zich moet bukken en met hoofd kan tegenstoten,
  - o elk werk op een plaats waar er opgestapeld wordt;
  - o elk werk op een plaats waar voorwerpen kunnen vallen.
- Fluorescerende jas, geel of oranje:
  - o elk werk op bouwwerf, binnen of buiten
  - o elk werk op een plaats waar er opgestapeld wordt;
  - o elk wegeniswerk langs een rijweg waar auto's voorbijkomen.
- Werkhandschoenen: elk werk dat de handen zou kunnen verwonden en specifieke handschoenen in functie van de aard der voorwerpen die men aanraakt.
- Beschermbril: bij elk afslijpwerk of eender welke taak waar er spetters, van welke aard ook, zijn alsook elk werk dat opvliegend stof veroorzaakt.

Het niet naleven van het dragen der persoonlijke beschermingsmiddelen, kan tot gevolg hebben dat deze persoon van de bouwwerf of het havendomein uitgesloten wordt.

2.2. Veiligheidsplan.

Elke, op het havendomein actieve externe onderneming moet op voorhand een veiligheidsplan indienen waarin alle preventiemaatregelen die van toepassing zijn opgenomen zijn ter voorkoming van ongevallen als ook de maatregelen die ingeval van ongeval moeten genomen worden.

Onder de, bij ongeval te nemen maatregelen, en wanneer er dringende hulp voor gewonden noodzakelijk is, moet onder meer voorzien worden dat het noodnummer 112 en de dispatching van de Haven van Brussel 02.242.05.75, gewaarschuwd worden.

Coördinatie veiligheid en gezondheid bij tijdelijke en mobiele werven.

Wanneer de tijdelijke of mobiele bouwwerf aan de specifiek voor deze bouwwerven geldende wetgeving onderworpen is, moet de ondernemer deze strikt in acht nemen zowel op het vlak van het project als van de uitvoering. Tijdens de werken moet hij de aanbevelingen van de veiligheidscoördinator van de werf naleven.

Bovendien moet hij bij de overhandiging van zijn offerte de details toevoegen betreffende de kostprijs der veiligheidsmaatregelen die aangegeven zijn in het veiligheids- en gezondheidsplan van het project.

Vuurvergunning.

Wanneer er werkzaamheden met blote vlam moeten plaatsvinden, of werken met uitspattend vuur, moet er van te voren een vuurvergunning bekomen worden bij de veiligheidsdiensten van de Haven van Brussel.

2.3. Werken op of in de nabijheid van het water.

Wij werkzaamheden op of vlakbij de waterweg, moet er op de bouwwerf een om de 30 meter reglementaire reddingsboei aanwezig zijn, en minstens een reddingsboei aan elk uiteinde van de bouwwerf.

Wanneer een val in het water niet door een borstwering van minstens 1 meter hoog, verhinderd kan worden en wanneer het werfpersonnel geen eerste hulpteam – bestaand uit minstens 2 opgeleide personen - heeft om in het water gevallen mensen te helpen, onmiddellijk om hulp te roepen, reddingsboeien te werpen en te helpen, moet het personeel van de onderneming een zelf opblazende reddingsvest aan hebben.

Bij gevallen waar de werken zeer risicovol zijn om in het water te vallen, moet er ter plaatse een bootje klaar staan met motor, reddingsboei en bootshaak. Het aanwezige personeel moet steeds in staat zijn het te kunnen aanwenden.

Op werven vlakbij de waterweg moet er permanent een verantwoordelijke ter plaatse zijn uitgerust met een telefoon waarmee onverwijld hulp kan ingeroepen worden.

Op rivierwerven met drijvende gemotoriseerde tuigen moet er radioverbinding zijn waarmee op elk moment de meest nabije sluis of beweegbare brug kan gecontacteerd worden.

De rivierwerven of de werven langs de waterweg moeten signalisatie hebben die conform is met het politiereglement van de Haven van Brussel en met het algemeen reglement der waterwegen van het Rijk.

De werven moeten ook voorzien zijn van de signalisatie die voor gevaar waarschuwt en dit in overeenstemming met het veiligheidsplan en de richtlijnen van de leidende ingenieur.

Buiten de werkuren moeten de werven op een efficiënte wijze afgesloten worden zodat er geen buitenstaanders op de werf kunnen binnendringen.

De aannemers moeten aan de dispatching van de Haven (02.242.05.75) een telefoonnummer opgeven waarop ze 24 uur op 24 bereikbaar zijn voor de Havendiensten en waarop de verantwoordelijke voor de werf met de nodige zekerheid kan gecontacteerd worden.

2.4. Hoogtewerken.

De aannemer moet alle schikkingen treffen voor hoogtewerkers teneinde valpartijen te vermijden.

Het veiligheidsplan moet de specifieke maatregelen bevatten die bedoeld zijn om dergelijke ongevallen bij hoogtewerken te vermijden.

De aannemers moeten heel nauwkeurig de welzijnscodes en het algemeen arbeidsreglement inzake hoogtewerkers naleven.

De aannemer moet, telkens de mogelijk is op de bouwwerf, betrouwbare borstweringen plaatsen.

Bij werken hoger dan 2 meter is het steeds –telkens als het mogelijk is- verkieslijker stellingen of/en een elevator met gondel te gebruiken dan een ladder.

Wanneer de aanwending van een ladder onvermijdelijk is, moeten het stabiele ladders zijn, bovenaan vastgemaakt, met minstens 3 trappen die uitsteken boven het niveau dat bereikt moet worden.

Het niet naleven van de voorzorgsmaatregelen inzake hoogtewerken kan de schorsing uit de bouwwerf tot gevolg hebben.

2.5. Grondwerken en ondergrondse leidingen.

De aannemer moet alle voorzorgsmaatregelen treffen om:

- te vermijden dat de gleuven instorten en personen bedolven geraken,
- schade te vermijden aan de leidingen, van welke aard ook, die zich op de werfplaats bevinden,
- te vermijden dat er mensen in de graafwerken vallen.

Vóór er werken starten moet de aannemer vanwege elke nutsleidingeninstelling of vanwege de Haven van Brussel (naargelang het geval) de plattegronden van de ondergrondse leidingen ontvangen. Indien hij sommige plattegronden niet ontvangt, moet hij de bevestiging omtrent de nutsleidingen ontvangen vanwege de nutsleidingeninstelling of de Haven van Brussel dat zij geen enkele leiding in de betreffende zone der werken, in beheer hebben.

Welke ook de bekomen informatie inzake de leidingen is, de uitgravingen zullen met alle voorzorg aangevat moeten worden, desnoods met een met de hand gegraven geul.

Bij beschadiging van of gewoon aanstoten tegen een leiding, moet de aannemer dit onverwijld doorspelen aan de bevoegde diensten van de Haven en aan de dispatching van de Haven (02.242.05.75). Bij vermoeden dat er gas ontsnapt slaat de aannemer onmiddellijk alarm bij het noodnummer 112 en beveelt hij de ontruiming van het terrein.

Er moet steeds een verantwoordelijke met bruikbare telefoon aanwezig zijn op het terrein.

De bouwerven moet steeds een signalisatie hebben overeenkomstig de geldende reglementen en wetgeving alsook volgens het veiligheidsplan.

2.6. Werken op hoogspanningsinstallaties.

Elk personeelslid dat aan dergelijke installaties werkt, moet er speciaal voor opgeleid zijn en een certificaat BA5 hebben.

Geen enkel werk mag aangevat worden zonder voorafgaandelijk advies van de installatiebeheerder.

Het personeel van de aannemer moet de adequate persoonlijke beschermingsmiddelen dragen en in elk geval de speciale isolerende schoenen en handschoenen.

Elke tussenkomst moet voorbereid worden in samenspraak met de door de installatie bevoegde beheerder in de Haven van Brussel en er moet een lijst van de te ondernemen daden opgemaakt worden die de beheerder van de Haven moet goedkeuren.

Geen enkel ambtenaar mag alleen optreden in een hoogspanningsinstallatie.

Na de stroomonderbreking en vóór elke tussenkomst moeten er eerst controlemaatregelen plaatsvinden om zeker te zijn dat er geen gevaar meer is.

Het opnieuw inschakelen en aanzetten van de stroom moet telkens gevolgd worden door een grondige controle om na te gaan dat er geen toerusting blijft die ongelegen inwerkingtreding doet aanslaan terwijl er geen personeel meer is om in het netwerk nog tussen te komen.

Gebeurlijke wijzigingen aan de installatie moeten voorwerp zijn van nieuwe as-built plannen, en de interventieboekjes alsook het plan van de cabine moet geüpdated worden.

2.7. Werken op laagspanningsinstallaties.

Elk personeelslid dat aan dergelijke installaties werkt, moet er speciaal voor opgeleid zijn en minstens een certificaat BA4 hebben.

Geen enkel werk mag aangevat worden zonder voorafgaandelijk advies van de installatiebeheerder.

Het personeel van de aannemer moet de adequate persoonlijke beschermingsmiddelen dragen en in elk geval de speciale isolerende schoenen en handschoenen.

Elke tussenkomst moet voorbereid worden in samenspraak met de door de installatie bevoegde beheerder in de Haven van Brussel.

Na de stroomonderbreking en vóór elke tussenkomst moeten er eerst controlemaatregelen plaatsvinden om zeker te zijn dat er geen gevaar meer is.

Het opnieuw inschakelen en aanzetten van de stroom moet telkens gevolgd worden door een grondige controle om na te gaan dat er geen toerusting blijft die ongelegen inwerkingtreding doet aanslaan terwijl er geen personeel meer is om in het netwerk nog tussen te komen.

Gebeurlijke wijzigingen aan de installatie moeten voorwerp zijn van nieuwe as-built plannen.

2.8. Werken aan de sluisen.

Geen enkel werk mag aangevat worden

- zonder de instemming van de leidende ingenieur of zijn afgevaardigde,
- zonder de instemming van de havenkapitein of zijn adjunct,
- zonder instemming van de chef-sluismeester.

Alle voorzorgsmaatregelen in onderhavig document opgesomd onder de punten betreffende werken in de nabijheid van water, zijn hier ook van toepassing.

De aannemer moet ook specifieke maatregelen treffen om te voorkomen dat er mensen in het sas of in de afdamming van de sluis valt.

Wanneer de werken uitgevoerd worden terwijl de sluis operationeel blijft, moet alles in het werk gesteld worden om de scheepvaart en de manoeuvres van de boten niet te hinderen.

Een daartoe strekkende signalisatie, stroomopwaarts en stroomafwaarts, moet waarschuwen voor de werken in uitvoering, deze signalisatie moet goedgekeurd zijn door de kapitein en overeenkomstig het veiligheidsplan van de bouwwerf zijn.

De bouwwerf moet aangeduid zijn en verboden te betreden voor mensen die niet behoren tot de technische directie en de Kapiteinsdienst van de Haven van Brussel en die niet behoren tot het personeel van de aannemer.

Het dragen van de persoonlijke beschermingsmiddelen, opgesomd in onderhavig document en in het veiligheidsplan, is verplichtend op straffe van stillegging van de bouwwerf, opmaak van proces-verbaal en toepassing van dwangmiddelen.

Wanneer er werken zijn met de blote vlam of met vuurspetters, moet er van te voren bij de veiligheidsdiensten van de Haven van Brussel een vuurvergunning bekomen worden.

2.9. Werken aan beweegbare bruggen.

Geen enkel werk mag aangevat worden

- zonder de instemming van de leidende ingenieur of zijn afgevaardigde,
- zonder de instemming van de havenkapitein of zijn adjunct,
- zonder instemming van de chef-bruggendraaier.

Alle voorzorgsmaatregelen in onderhavig document opgesomd onder de punten betreffende werken in de nabijheid van water en hoogtewerken, zijn hier ook van toepassing.

Wanneer de werken uitgevoerd worden terwijl de brug operationeel blijft, moet alles in het werk gesteld worden om de scheepvaart en het rijverkeer niet te hinderen.

Een daartoe strekkende signalisatie, stroomopwaarts en stroomafwaarts, moet waarschuwen voor de werken in uitvoering, deze signalisatie moet goedgekeurd zijn door de kapitein en overeenkomstig het veiligheidsplan van de bouwwerf zijn.

Een wegsignalisatie, overeenkomstig met het veiligheidsplan, moet in de omgeving en vlakbij de brug aangebracht worden.

De bouwwerf moet aangeduid zijn en verboden te betreden voor mensen die niet behoren tot de technische directie en de Kapiteinsdienst van de Haven van Brussel en die niet behoren tot het personeel van de aannemer.

Het dragen van de persoonlijke beschermingsmiddelen, opgesomd in onderhavig document en in het veiligheidsplan, is verplichtend op straffe van stillegging van de bouwwerf, opmaak van proces-verbaal en toepassing van dwangmiddelen.

Wanneer er werken zijn met de blote vlam of met vuurspetters, moet er van te voren bij de veiligheidsdiensten van de Haven van Brussel een vuurvergunning bekomen worden.

Wanneer de brug voor het baanverkeer voor een periode die de normale exploitatietijd voor het heffen overschrijdt, afgesloten moet worden, moet – via een verplichte fax - er een bericht gestuurd worden naar de lokale politie en de noodcentrale 112, om het exacte moment en tijdsduur der sluiting te melden. Het nummer voor de verplichte fax CS 112 is: 02.203.40.55.

Wanneer er stellingen aan de brug geplaatst moeten worden, dan moet er van te voren een berekening gedaan worden voor de stabiliteit en moet er na de plaatsing ervan een controle gebeuren.

De aannemer moet in het bijzonder op volgende zaken letten:

- dat er geen delen uitsteken die de scheepvaart of het rijverkeer hinderen,
- dat er geen delen uitsteken die de werking van de brug hinderen zo deze in werking blijft tijdens de werkzaamheden,
- dat er geen delen zijn die, bij flinke wind, kunnen afwaaien en in het water of de rijweg kunnen terecht komen,
- dat wanneer er een beperkte stelling geplaatst wordt, de vrije hoogte van de brug die in dienst blijft, de voorlopige toegelaten vrije hoogte voorwerp is van een voorafgaandelijk akkoord van de Havenkapitein en dat dit stroomopwaarts en stroomafwaarts aangeduid wordt.

2.10. Werken met beweegbare of vaste machines.

Werken met machines kan enkel en alleen gebeuren dooropgeleid personeel dat bevoegd is om specifieke machines te bedienen.

Wanneer de interventie in het atelier van de Haven van Brussel gebeurt, moet het personeel van de aannemer zich van te voren bij de atelierchef inlichten over het van kracht zijnde atelierreglement en de meegedeelde richtlijnen naleven. Het personeel zorgt er voor dat de atelieractiviteiten zo weinig mogelijk hinder ondervinden.

Bij interventies zorgt het personeel er voor dat dit, middels daartoe strekkende aanduiding, medegedeeld wordt in de gangen, de doorgangen, de baan, enzovoort, zodanig dat er valpartijen vermeden worden.

De vuurvergunning is verplichtend.

Bij interventies met elektrische machines waakt de aannemer er voor dat de stroom onderbroken wordt en vraagt hij de elektriciën van de Haven om te controleren voordat de werken beginnen alsook nadat ze voltooid zijn.

Bij interventies met mobiele machines waakt de aannemer er voor dat de wielen van het tuig geblokkeerd zijn, eventueel met stutblokken.

2.11. Wegeniswerken.

Wegeniswerken moeten voorwerp zijn van een specifieke signalisatiestudie waarbij een signalisatieplan bij de opmaak van het veiligheidsplan begrepen is.

Wanneer op een rijbaan, een kade of een weg een onderbreking moet komen, moet er – via een verplichte fax - een bericht gestuurd worden naar de lokale politie en de noodcentrale 112, om het exacte moment en tijdsduur der sluiting te melden. Het nummer voor de verplichte fax 112 is: 02.203.40.55.

Bijzonder van toepassing zijn de voorzorgsmaatregelen inzake mogelijke ondergrondse leidingen in onderhavig document.

Tijdens de hele duur van de prestaties moet het personeel van de aannemer een fluojas dragen.

De rijvakken voor autoverkeer maar ook de voetgangers en fietsstroken moeten omgeleid en aangeduid worden volgens de regels van de wegcode en de goede praktijken van de mobiele bouwwerven.

De aannemer zorgt er voor dat de rijvakken niet gehinderd worden door materieel of materiaal, van welke aard ook.

De bouwwerf moet, buiten de werkuren, gesloten blijven voor alle buitenstaanders van de technische directie van de Haven van Brussel en het personeel van de aannemer en de sluiting moet ook 's nachts aangekondigd worden via een beveiligde verlichting in goede staat.

De aannemer moet de naam en het telefoonnummer van de verantwoordelijke voor de signalisatie op een leesbaar paneel aanbrengen.

2.12. Werken op oevers en kades.

Werken op kades en oevers moeten op een specifieke manier aangeduid worden en dit moet in het veiligheidsplan van de bouwwerf begrepen zijn.

De diensten van de Kapiteinsdienst en de dispatching van de Haven van Brussel (02.242.05.75) moeten steeds van te voren gewaarschuwd worden over zulke werken.

Wanneer de aannemer zwaar materieel moet gebruiken (kranen, heimachines, enzovoort) moet hij eerst, ten zijne laste, een stabiliteitsstudie van de kade of de oever laten maken door een gespecialiseerd studiebureau; ook de schriftelijke toestemming van de technische directie van de Haven van Brussel is vereist.

De aannemer moet, telkens wanneer mogelijk, een weg van minstens 3 meter vrij houden voor de hulpdiensten.

Wanneer dit niet mogelijk is moet hij aan elk uiteinde van de kade, de oever of het jaagpad signalisatie plaatsen voor de omleiding en de noodcentrale 112, op het faxnummer 02.203.40.55 waarschuwen over de omleidingsweg.

Alle voorzorgsmaatregelen in onderhavig document opgesomd onder de punten betreffende werken in de nabijheid van water en wegeniswerken, zijn hier ook van toepassing.

2.13. Werken in de nabijheid van ontvlambare producten die ontplofbare gassen kunnen vormen.

Wanneer een aannemer werken moet uitvoeren op een site waar gevaarlijke ontvlambare producten gestapeld liggen die ontplofbare gassen kunnen voortbrengen, moet hij zich van te voren, bij de beheerder van deze site, inlichten over de van kracht zijnde regels.

Wanneer de situatie dit toelaat, zal de aannemer vragen om deze producten op grotere afstand van de bouwwerf te verplaatsen.

Een vuurvergunning, ondertekend door de preventieadviseur van bedoelde site en van de Haven van Brussel moet van te voren opgemaakt worden, voor elk werk met blote vlam, of werk dat vuurspetters veroorzaakt of hoge temperatuur ontwikkelt.

In het veiligheidsplan van de bouwwerf staat er een bijzondere paragraaf gewijd aan de te nemen maatregelen ter voorkoming van brand of ontploffing.

Indien nodig moet de aannemer de speciale beschermingsmiddelen gebruiken met de ATEX-normen, meer bepaald in de categorieën aangegeven door de beheerder van de site.

Tijdens de werkuren mag de bouwwerf nooit achtergelaten worden zonder dat er een verantwoordelijke blijft die ervaring heeft in werken in de nabijheid van ontvlambare producten die ontplofbare gassen kunnen vormen.

Op het einde van de dag moet er een grondige inspectie komen van de verantwoordelijke van de aannemer zodat kan nagecheckt worden dat er geen risico's meer zijn voor de nacht.

2.14. Werken in de nabijheid van toxische producten.

De aannemer moet, vooraleer met de uitvoering aangevangen wordt, contact met de verantwoordelijke van de site nemen om een specifiek veiligheidsplan overeen te komen waar rekening gehouden wordt met deze producten.

De maatregelen die in dat veiligheidsplan voorzien worden moeten zeer stipt nageleefd worden.

Elk incident tijdens het verloop van de bouwwerf moet onverwijld aan de dispatching van de Haven van Brussel medegedeeld worden: 02.242.05.75.

Werken in gebouwen die als kantoor gebruikt worden.

De aannemer moet in zijn veiligheidsplan specifieke maatregelen voorzien om de mensen die eventueel de dienst in de kantoren blijven verzekeren, niet gehinderd worden door geluidsoverlast, hinderlijke geuren of stof.

Hij neemt contact met de beheerder van de site om de na te leven uurroosters te kennen en waakt er, zo nodig, over dat op het einde van de werkdag de zaak goed afgesloten wordt.

Hij brengt ook de daartoe strekkende informatie aan

2.15. Werken in gebouwen die als opslagplaatsen in gebruik, gebruikt worden.

Het personeel van de aannemer is verplicht het veiligheidsschoeisel S3 te dragen alsook de beschermende helm en de fluojas.

De aannemer neemt contact met de beheerder van de opslagplaats om de specifieke veiligheidsmaatregelen te kennen.

Hij waakt erover dat brand vermeden wordt.

Bijzondere maatregelen eigen aan de hele omgeving waar er gestapeld wordt, moet voorwerp zijn van een bijzondere paragraaf in het veiligheidsplan.

2.16. Werken in kelders, leidingen of slecht verluchte plaatsen.

In zulke plaatsen mag er geen enkel personeelslid alleen werken. Er moet steeds, op een behoorlijk verluchte plaats, een toezichter van de aannemer aanwezig zijn, steeds in bezit ook van een telefoon in staat van werking.

Er moet een bijzondere paragraaf in het veiligheidsplan zitten betreffende de bijzondere risico's bij slecht verluchte werkplaatsen.

Eventueel moet er specifiek beademingsapparatuur opgelegd worden.

De aannemer vermijdt dat er gas of koolstof ontstaat door het installeren van een sterke ventilatie.

De voorkeur gaat naar toerusting met elektrische apparatuur behalve wanneer het tegenovergestelde aangeduid wordt.

2.17. Levering materieel en materiaal.

De leverancier waakt er over dat er, bij het uitladen en vervoer van geleverde goederen, geen ongevallen met voetgangers of voertuigen kunnen gebeuren.

Wanneer er tijdelijk en op onregelmatige wijze geparkeerd moet worden, moet de daarvoor specifieke wegsignalisatie aangebracht worden.

Bij aanwending van een hefkraan moet de leverancier zorgen dat er niemand de actieradius van de kraan in werking, komt.

Goederen mogen de gang en toegang heel tijdelijk hinderen, doch enkel met toestemming van de verantwoordelijke van de Haven van Brussel.